

Parlamentarny wymiar
polskiej Prezydencji
w Unii Europejskiej

lipiec - grudzień 2011 r.

OPINIE EKSPERTYZY

OE-176

Wpływ kryzysu finansowo-gospodarczego na przyszłość jednolitego rynku

KANCELARIA SENATU
LIPIEC 2011

BIURO ANALIZ I DOKUMENTACJI
Zespół Analiz i Opracowań Tematycznych

Wpływ kryzysu finansowo-gospodarczego na przyszłość jednolitego rynku

OPINIE
EKSPERTYZY

OE-176

Kancelaria Senatu
lipiec 2011

Materiał przygotowany przez Zespół Analiz i Opracowań Tematycznych
Biura Analiz i Dokumentacji oraz Zespół ds. Prezydencji.
Biuro Analiz i Dokumentacji zamawia opinie, analizy i ekspertyzy sporządzone
przez specjalistów reprezentujących różne punkty widzenia.
Wyrażone w materiale opinie odzwierciedlają jedynie poglądy autorów.
Korzystanie z opinii i ekspertyz zawartych w tym zbiorze bez zezwolenia Kancelarii Senatu
dopuszczalne wyłącznie w ramach dozwolonego użytku w rozumieniu ustawy
z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych
(Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631 ze zm.)
i z zachowaniem wymogów tam przewidzianych.
W pozostałym zakresie korzystanie z opinii i ekspertyz wymaga każdorazowego
zezwolenia Kancelarii Senatu.

© Copyright by Kancelaria Senatu, Warszawa 2011

Biuro Analiz i Dokumentacji
Dyrektor – Agata Karwowska-Sokołowska – tel. 22 694 94 32, fax 22 694 94 28,
e-mail: sokolows@nw.senat.gov.pl
Wicedyrektor – Ewa Nawrocka – tel. 22 694 90 53,
e-mail: nawrocka@nw.senat.gov.pl
Zespół Analiz i Opracowań Tematycznych tel. 22 694 92 04, fax 22 694 94 28

Opracowanie graficzno-techniczne, druk i oprawa
Biuro Informatyki, Dział Edycji i Poligrafii

**dr Ida Musiałkowska,
dr Magdalena Sapała,
mgr Łukasz Wróblewski**
Katedra Europeistyki
Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

Wpływ kryzysu finansowo-gospodarczego na przyszłość jednolitego rynku

Kryzys gospodarczy z 2008 r. odbił się na gospodarkach całego świata, dotykając poszczególne z nich w różnym stopniu. Skutki kryzysu widoczne do teraz nie pozostały bez wpływu na priorytety i decyzje gospodarcze podejmowane w ramach Unii Europejskiej. Obserwując integrację gospodarczą należy przypomnieć, że wprowadzenie wspólnego rynku w życie w 1993 r. jest konsekwencją realizacji etapów integracji gospodarczej, zaproponowanych w ujęciu teoretycznym przez B. Balassa, który postulował dojście poprzez rynek do unii gospodarczej i walutowej (UGiW) i w konsekwencji pełnej unii (unii politycznej). Z założenia żaden z etapów wcześniejszych nie eliminuje dorobku etapów poprzednich, a osiągnięcie nowych jest dodawaniem kolejnych wspólnych elementów i usuwaniem istniejących na dotychczasowym etapie barier. Wspólny rynek nie jest wolny od wielu barier w zakresie przepływu towarów, usług, osób, kapitału oraz przedsiębiorczości. Ich usuwanie powinno pomóc funkcjonować w ramach UGiW i prowadzić do większej harmonizacji i koordynacji polityki gospodarczej, a w szczególności polityki fiskalnej, w Unii Europejskiej. Jest to w UE element relatywnie słaby w porównaniu z polityką monetarną. Polityka monetarna jest scentralizowana w ramach Europejskiego Banku Centralnego (EBC) oraz Europejskiego Systemu Banków Centralnych (ESBC). Polityka fiskalna (polityka wydatków, inwestycji, podatkowa etc.) podlega zaledwie harmonizacji, np. w zakresie stawek podatków pośrednich VAT. Zgodnie z założeniami teorii optymalnych obszarów walutowych proponowanych przez wielu ekonomistów (por. R. Mundell, P.B. Kenen, R.J. McKinnon), to właśnie polityka fiskalna powinna zostać ujednolicona w pierwszej kolejności, by potem stanowić fundament dla prowadzenia polityki monetarnej. W Unii Europejskiej podjęto próbę odmiennego podejścia do integracji gospodarczej, pozostawiając w rękach rządów państw członkowskich narzędzia polityki fiskalnej. Decyzja ta, podyktowana odmiennością poziomu rozwoju gospodarczego państw, wydawała się być racjonalna i umożliwiała reakcję polityków gospodarczych na zmiany koniunktury w różnych fazach cyklu gospodarczego – z uwzględnieniem recesji czy kryzysu. Zaś dążenie do wyrównywania poziomu rozwoju gospodarczego i społecznego jest jednym z celów w Unii Europejskiej. Jest warunkiem koniecznym procesu pogłębiania integracji.

W listopadzie 2008 r. w komunikacie w sprawie europejskiego planu naprawy gospodarczej Komisja Europejska przedstawiła propozycje sposobów, jakimi państwa członkowskie i UE mogłyby „wesprzeć gospodarkę realną” i „wzmocnić zaufanie”. Budżet UE zasilił tę inicjatywę dodatkową kwotą 5 mld euro, która została przeznaczona na wydatki związane z zapewnieniem bezpieczeństwa energetycznego oraz rozwojem sieci szybkiego internetu na obszarach wiejskich, a także dodatkowymi zaliczkami wypłaconymi w ramach polityki spójności, których wartość osiągnęła 11 mld euro. Ponadto Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) udostępnił dodatkową kwotę 15 mld euro pod postacią kredytów dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP). Strategia Europa 2020 ma na celu dalszy rozwój tych inicjatyw¹.

¹ *Konsekwencje kryzysu finansowego i gospodarczego dla rozliczalności publicznej oraz kontroli publicznej w UE oraz rola Trybunału Obrachunkowego w tym kontekście*; stanowisko Europejskiego Trybunału Obrachunkowego z dnia 19.05.2011; <http://eca.europa.eu/portal/pls/portal/docs/1/8320726.PDF>.

W sytuacji kryzysu szczególnie istotne jest zastanowienie się, jakie działania w ramach usprawniania funkcjonowania wspólnego rynku podjąć i jakich instrumentów prawnych, finansowych oraz instytucjonalnych użyć.

W niniejszym opracowaniu przedstawiono trzy ważne zagadnienia, które dotyczą funkcjonowania jednolitego rynku w warunkach kryzysu oraz działań podejmowanych przez UE w celu osłabienia jego negatywnych skutków, a także w celu zapobieżenia powstawaniu kolejnych tak głębokich załamań gospodarczych². Struktura dokumentu obejmuje następujące kwestie:

1. priorytety w zakresie jednolitego rynku po kryzysie,
2. źródła finansowania działań w ramach jednolitego rynku,
3. działania Parlamentu Europejskiego na rzecz jednolitego rynku w warunkach kryzysu.

Na powyższe zagadnienia wpływ ma nie tylko kryzys gospodarczy, ale także zmiana strategii rozwojowej Unii Europejskiej ze strategii lizbońskiej na strategię „Europa 2020”, która wyznacza konkretne kierunki rozwoju w wielu dziedzinach i w coraz większym stopniu determinuje decyzje instytucji unijnych i państw członkowskich (por. Tabela 2.).

Priorytety w zakresie jednolitego rynku po kryzysie

Niedoskonałości w zakresie jednolitego rynku zostały dość dobrze zidentyfikowane w raporcie M. Montiego z 2010 r. (uwzględniającym zmienioną sytuację makroekonomiczną na świecie). Wiele priorytetów i postulatów zmian zawartych w raporcie odnosi się do dalszego likwidowania barier w swobodach przepływu, ułatwień dla przedsiębiorców (Small Business Act), uwarunkowań prawnych (regulacje dotyczące ochrony praw własności intelektualnej, polityk sektorowych UE). Także priorytety sprawujących prezydencję: tria oraz poszczególnych państw wchodzących w jego skład, pozwalają zauważyć, jaki nacisk kładziony jest na poszczególne elementy. (por. Tabela 2.).

Jednolity Rynek Europejski (JRE) jest obecnie jednym z najbardziej złożonych elementów procesu integracji europejskiej, ale wciąż nie jest wolny od barier utrudniających jego rozwój i powodujących, że w większości przypadków funkcjonuje on tylko w ujęciu teoretycznym. Analizując dotychczasowe [kryzysowe] doświadczenia rynku wewnętrznego, można wskazać dwie grupy barier i największych problemów, sklasyfikowane jako **bariery bezpośrednie** wynikające z teorii rynku wewnętrznego oraz **pośrednie**, które oddziałują na rynek. Do barier bezpośrednich zaliczono ograniczenia swobody przepływu osób, usług, towarów i kapitału. Z kolei do barier pośrednich zakwalifikowano niestabilność sektora finansowego, brak konsolidacji wydatków budżetowych, jakość i transpozycję przepisów prawnych, różnice w podejściu do rynku wewnętrznego jego uczestników, dotychczas niezrealizowaną inicjatywę budowy rynku cyfrowego oraz brak uregulowań w zakresie patentu europejskiego i praw własności intelektualnej. Pokonywanie tych barier, w opinii autorów niniejszego opracowania, jest jednocześnie celem w zakresie rynku wewnętrznego. Ich usuwanie, jak zauważa Parlament Europejski, mogłoby przynieść korzyści rzędu 200–300 miliardów euro rocznie³.

² Istnieje podejrzenie, że gospodarka amerykańska stoi przed kolejną falą kryzysu, gdyż dotychczas podejmowane działania nie przyniosły tak oczekiwanych rezultatów. Krzywa obrazująca cykl i dolny punkt zwrotny może przyjąć kształt litery „W”, co oznacza, że może pojawić się kolejny punkt – nie określono natomiast, czy położony będzie niżej czy powyżej tego z lat, gdy kryzys wystąpił. Może to odbić się ponownie negatywnie na powiązanych ze sobą gospodarkach całego świata.

³ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 8 marca 2011 r. w sprawie innowacyjnych metod finansowania na szczeblu globalnym i europejskim (2010/2105 (INI); P7 TA 2011 0080): <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P7-TA-2011-0080&language=PL>.

1. Bariery bezpośrednie

1.1. Ograniczenia w swobodzie świadczenia usług

Pomimo że udział usług w strukturze PKB Unii Europejskiej wynosi ~70%, wciąż jednak funkcjonuje wiele barier utrudniających rzeczywistą swobodę ich przepływu. Taki stan rzeczy jest niewątpliwie efektem kryzysu gospodarczego, który naruszył fundamenty JRE oraz wciąż niewielkiego zaufania konsumentów i przedsiębiorców wobec swobody przepływu usług. Istotnym problemem ograniczającym swobodę ich przepływu jest także brak świadomości praw przysługujących konsumentom. Szacowane przez Komisję Europejską straty poniesione przez konsumentów z tytułu sporów w zakresie prawa handlowego i cywilnego oraz problemów związanych z realizacją swobody przepływu usług wynoszą blisko 40 mln euro.⁴ W celu pełnej liberalizacji usług powinno dążyć się do wprowadzenia europejskiego systemu rozwiązywania sporów drogą internetową⁵, unijnego mechanizmu powództwa zbiorowego, obniżenia kosztów sądowych i uproszczenia procedur dotyczących alternatywnych sposobów rozwiązywania sporów. Należy także podjąć działania instytucjonalne, tj. wdrażanie dyrektywy usługowej celem uproszczenia i unowocześnienia metod zarządzania, nadzoru ze strony organów państwowych oraz zwiększenia praw użytkowników i konsumentów. Przewidywane korzyści z tytułu likwidacji barier w przepływie usług mogą wynosić od 60 do 140 mld euro w skali roku, co odpowiadałoby blisko 1,5% wzrostowi PKB Unii Europejskiej⁶.

1.2. Ograniczenia w swobodnym przepływie osób

Zgodnie z art. 45 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) swoboda przepływu osób oznacza zakaz dyskryminacji ze względu na przynależność narodowościową w podejmowaniu zatrudnienia, otrzymywanego wynagrodzenia oraz wszelkich innych aspektów pracy. Jednocześnie każdemu obywatelowi Unii Europejskiej przysługuje prawo do wjazdu, pobytu oraz dostępu do zatrudnienia na terytorium UE. W tym kontekście istotna jest również możliwość oddelegowania pracowników przez pracodawcę do innego państwa członkowskiego celem świadczenia pracy w ramach obowiązującego stosunku pracy. Dotychczasowe doświadczenia wskazują, iż swoboda przepływu osób pomiędzy państwami członkowskimi nie jest pełni realizowana. Aby realizować założenia strategii Europa 2020, UE powinna skoncentrować się na pełnym wdrażaniu Dyrektywy w sprawie pracowników delegowanych i przeciwdziałać stanowisku niektórych państw członkowskich dążących do wydalenia z własnego terytorium bezrobotnych obywateli państw przyjętych do UE w 2004 i 2007 roku. Ogromnym problemem jest również brak pełnego uznawania kwalifikacji zawodowych w obrębie UE i czasochłonność procesu nostryfikacji dyplomów⁷. Obecnie tylko 800 zawodów zostało objętych automatycznym uznawaniem. Celem zwiększenia efektywności europejskiego rynku pracy i umożliwienia obywatelom korzystania z ofert pracy w innych państwach członkowskich z ominięciem długotrwałej procedury uznawania kwalifikacji należy podjąć działania zmierzające do stworzenia *Europejskiego paszportu umiejętności zawodowych*⁸ oraz do

⁴ *Jednolity rynek dla każdego? Akt o jednolitym rynku na rzecz społecznej gospodarki rynkowej o wysokiej konkurencyjności*, Komisja Europejska, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg 2010; http://ec.europa.eu/internal_market/smact/docs/brochure-web_pl.pdf, stan na dzień: 12.07.2011, s. 32.

⁵ Zob. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, The Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Single Market Act. Twelve levers to boost growth and strengthen confidence. „Working together to create new growth”, European Commission, COM(2011) 206 final; http://ec.europa.eu/internal_market/smact/docs/20110413-communication_en.pdf#page=2, stan na dzień: 12.07.2011, s. 9-10.

⁶ *Jednolity rynek dla każdego ...* op.cit., s. 13.

⁷ Zob. Sprawozdanie na temat obywatelstwa UE – 2000 r. Usuwanie przeszkód w zakresie praw obywatelskich UE, Komisja Europejska, KOM(2010) 603 wersja ostateczna, Bruksela 27.10.2010; <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0603:FIN:PL:PDF>, stan na dzień: 12.07.2011, s. 17-18.

⁸ Por. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, The Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Single Market Act ... op.cit., s. 8.

pełnego wdrażania *Dyrektywy w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych*⁹ i *Dyrektywy w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium Państw Członkowskich*¹⁰.

1.3. Ograniczenia w swobodnym przepływie towarów – bariery techniczne, fizyczne oraz fiskalne

Wewnętrzny handel towarami w obrębie UE generuje blisko 25% PKB. Brak pełnej harmonizacji norm i przepisów technicznych, dotyczących procesu produkcji i dopuszczenia do obrotu towarów wyprodukowanych na terytorium Unii Europejskiej, jak i importowanych z państw trzecich, stanowi istotną przeszkodę w swobodnym przepływie towarów. Obowiązek spełnienia przez podmioty gospodarcze różnych wymogów i standardów technicznych przekłada się na wzrost kosztów produkcji, spadek konkurencyjności przedsiębiorstw i utrudniony ich dostęp do rynku światowego oraz wpływa na spadek wymiany handlowej i wzrostu gospodarczego. Dotychczasowe doświadczenia wskazują, iż wdrażanie dyrektyw nowego podejścia i zasady wzajemnego uznawania nie eliminuje największych barier w przepływie towarów na rynku wewnętrznym. Aby zagwarantować konsumentom z Unii Europejskiej dostęp do towarów wysokiej jakości i wysokich standardów bezpieczeństwa, niezależnie od kraju pochodzenia, należy dążyć do wprowadzenia intensywniejszej harmonizacji¹¹ norm technicznych. Szacowane korzyści płynące dla gospodarki unijnej z harmonizacji mogą wynosić 1% PKB¹².

Kolejnym problemem wpływającym na kształt JRE i ograniczenie jego rozwoju jest **brak ujednoczonego, wspólnego dla całej UE systemu podatkowego**. Dotychczasowe rozwiązania prawne zawarte w art. 110 TFUE wprowadzające zakaz dyskryminacji towarów pochodzenia zagranicznego, nakładania surowszych kar na eksporterów z innych krajów UE za naruszenie przepisów podatkowych oraz faworyzowania przez system podatkowy producentów krajowych określają jedynie obowiązek zachowania *zasady neutralności systemu podatkowego* wobec konkurencji. Takie rozwiązania prawne nie eliminują jednak odmiennych systemów podatkowych. Wprowadzenie minimalnej stawki podstawowej na poziomie 15% i stawki zredukowanej na poziomie 5% może wydawać się rozwiązaniem niewystarczającym. Sytuacja ta w znaczny sposób ogranicza przedsiębiorstwom z sektora MŚP możliwość prowadzenia działalności gospodarczej na JRE. Dlatego istotne jest, aby w UE została podjęta kwestia wprowadzenia w przyszłości wspólnej podstawy opodatkowania osób prawnych. Największe wyzwanie w tej kwestii stanowi ujednoczenie oraz redukcja stawki podatkowej podatku VAT, która od momentu wprowadzenia w 1963 r. nie ulegała większym zmianom¹³. Istotnym problemem jest także brak ujednoczonej stawki podatkowej od osób fizycznych. Należy jednak podkreślić, iż próba pełnej harmonizacji polityki fiskalnej, z uwagi na aspekt narodowościowy, może spotkać się z brakiem aprobaty ze strony większości państw członkowskich UE. Dlatego rozwiązaniem może się okazać poszukiwanie wspólnej woli politycznej dla intensywniejszej koordynacji polityki gospodarczej.

⁹ Dyrektywa 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych, Dz.U. L 255/22 z 30.9.2005.

¹⁰ Zob. Dyrektywa 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium Państw Członkowskich, zmieniająca rozporządzenie (EWG) nr 1612/68 i uchylająca dyrektywy 64/221/EWG, 68/360/EWG, 72/194/EWG, 73/148/EWG, 75/34/EWG, 75/35/EWG, 90/364/EWG, 90/365/EWG i 93/96/EWG, Dz.U. L 158/77 z 30.4.2004.

¹¹ Obecny dorobek prawny JRE składa się z 1521 dyrektyw i 976 rozporządzeń odnoszących się do różnych obszarów polityki jednolitego rynku. Jednakże biorąc pod uwagę art. 288 TFUE harmonizacja nowych bądź wrażliwych sektorów rynku może być o wiele bardziej skuteczna za pomocą rozporządzeń niż dyrektyw. Wynika to z faktu, iż rozporządzenia, w odróżnieniu od dyrektyw, nie pozostawiają państwom członkowskim swobody wyboru formy i środków.

¹² *Jednolity rynek dla każdego ... op.cit., s. 13.*

¹³ Por. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, The Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Single Market Act ... op.cit., s. 16.

1.4. Utrudnienia w przepływie kapitału

Brak pełnej liberalizacji przepływu kapitału wraz z utrudnioną integracją rynków finansowych, a w szczególności systemów bankowych, jest jedną z największych barier w rozwoju JRE. Ograniczony dostęp do źródeł finansowania stanowi istotną przeszkodę dla sektora MŚP, który w warunkach utrudnionego przepływu kapitału nie jest w stanie wykorzystać swojego potencjału rozwojowego, zarówno na rynkach krajowych, jak i na JRE. W tym aspekcie UE powinna skoncentrować się na umożliwieniu funduszom wysokiego ryzyka nieograniczonego inwestowania na terytorium całej Unii Europejskiej oraz zachęceniu inwestorów do długoterminowych inwestycji gospodarczych. Równie istotne jest podjęcie kwestii wprowadzenia obligacji przeznaczonych na finansowanie projektów infrastrukturalnych oraz zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej sektora MŚP z państw członkowskich i jego obecności na rynkach kapitałowych.

Kolejną ważną kwestią jest liberalizacja i ułatwienie dostępu do usług bankowych. Obecnie obowiązujący, skomplikowany system opłat bankowych utrudnia klientom porównywanie cen i zmianę banku na inny, który oferuje korzystniejsze warunki finansowe. Liberalizacja usług bankowych powinna również obejmować unijny rynek kredytów hipotecznych, na których brakuje przejrzystości, a występujące bariery administracyjne oraz różnice w poziomie cen, produktów i interpretacji przepisów prawnych stanowiąc ograniczają zaufanie konsumentów wobec sektora bankowego. W tym wymiarze istotne jest, aby dążono do realizacji inicjatywy Komisji Europejskiej zorientowanej na stworzenie zintegrowanego rynku kredytów hipotecznych¹⁴.

2. Bariery pośrednie

2.1. Niestabilność sektora finansowego

Kryzys gospodarczy sprawił, iż konieczne jest opracowanie na szczeblu Unii Europejskiej nowych ram regulacyjnych, które gwarantować będą zwiększoną stabilność sektora finansowego. W tym kontekście istotne jest, aby w UE dążono do restrukturyzacji sektora bankowego w celu przywrócenia długoterminowej rentowności oraz do zagwarantowania właściwego funkcjonowania działalności kredytowej. Biorąc pod uwagę prognozę KE, według której średnioterminowy wzrost gospodarczy UE do 2020 r. pozostanie na niskim poziomie i będzie wynosić około 1,5%¹⁵, należy dążyć do ograniczenia wysokiej pomocy publicznej dla sektora bankowego. W zamian należałoby wprowadzić intensywniejszą kontrolę poprzez stopniowe wzmocnienie bazy kapitałowej zgodnie z ramami Bazylea III celem zwiększenia odporności sektora bankowego na niekorzystne wstrząsy.

2.2. Brak konsolidacji wydatków budżetowych

Jednym z najważniejszych warunków niezbędnych do dalszego rozwoju gospodarczego UE jest zmiana podejścia do wydatków publicznych. Kryzys gospodarczy sprawił, iż jednym z ważniejszych zadań stojących przed UE jest przywrócenie zaufania społecznego i uniemożliwienie wpadnięcia w błędne koło spirali zadłużenia. Doświadczenia finansowe Grecji, Irlandii, Portugalii, a także Hiszpanii pokazują, iż wprowadzenie rygorystycznej konsolidacji finansowej może okazać się niezwykle istotne dla przyszłości UE. Powinno się zatem dążyć do ograniczenia wzrostu wydatków publicznych i utrzymania ich na poziomie poniżej średnio-

¹⁴ *Jednolity rynek dla każdego ... op.cit., s. 29.*

¹⁵ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów. Roczna wizja wzrostu gospodarczego: wsparcie całościowej odpowiedzi UE na kryzys, Komisja Europejska, KOM(2011) 11 wersja ostateczna; <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0011:FIN:PL:PDF>, stan na dzień: 12.07.2011 r., s. 3.

terminowego wzrostu PKB oraz do sprawnego przyjęcia rocznego budżetu UE na 2012 rok. Dla konsolidacji finansów istotna jest także realizacja pierwszego cyklu tzw. europejskiego semestru ekonomicznego.

2.3. Brak uregulowań w zakresie patentu europejskiego i praw własności intelektualnej

Brak jednolitego i wspólnego dla całej Unii Europejskiej systemu ochrony praw własności intelektualnej stanowi istotną przeszkodę i brakujące ogniwo rynku wewnętrznego. Obecnie obowiązujący rozdrobniony system patentowy nie sprzyja powstawaniu innowacji. Wprowadzenie patentu europejskiego umożliwi ochronę myśli technologicznej i praw własności intelektualnej, a także ograniczenie strat przedsiębiorstw działających na wspólnym rynku Unii Europejskiej z tytułu handlu produktami podrobionymi¹⁶. W tym kontekście istotne jest, aby w UE dążono do stworzenia już w 2013 r. jednolitej jurysdykcji w dziedzinie patentów. Równie istotne jest uzgadnianie i prezentacja stanowiska UE na forum Światowej Organizacji Własności Intelektualnej.

2.4. Brak jednolitego rynku cyfrowego Europy

Rozwój technologii i nowoczesnych form komunikacji niesie ze sobą konieczność wprowadzenia do JRE nowych rozwiązań prawnych, stanowiących niejako odpowiedź na zmiany zachodzące na rynku unijnym. Zgodnie z założeniami strategii Europa 2020 jednolity rynek cyfrowy ma powstać do 2020 r. Cel ten może zostać osiągnięty poprzez prawną regulację infrastruktury telekomunikacyjnej, internetowego rynku detalicznego i treści cyfrowych. Według szacunków Komisji Europejskiej korzyści dla gospodarki unijnej z utworzenia rynku cyfrowego mogą wynosić nawet 500 mld euro, co stanowiłoby blisko 4% PKB UE¹⁷. Jednakże brak wspólnej regulacji dotyczącej infrastruktury telekomunikacyjnej przekłada się na rozdrobnienie rynku usług cyfrowych, czego efektem jest spowolnienie inwestycji infrastrukturalnych, tworzenie porozumień cenowych, ograniczenie korzyści skali dla przedsiębiorstw z rynku cyfrowego oraz spadek konkurencyjności gospodarki Unii Europejskiej. Wraz ze wzrostem liczby konsumentów w UE mających dostęp do Internetu, zwłaszcza w krajach „nowej Unii”, wzrosła również liczba osób zamawiających towary lub usługi za pośrednictwem e-handlu z 20% w 2004 r. do 37% w 2009 r.¹⁸ Jednakże dla intensyfikacji handlu internetowego poziom ten jest wciąż niesatysfakcjonujący. Można jednak przypuszczać, iż trend ten będzie rosnący i konieczne może się stać wprowadzenie unijnej regulacji obejmującej handel internetowy. Problemem może się jednak okazać obawa części konsumentów przed dokonywaniem zakupów za pośrednictwem Internetu oraz niechęć sprzedawców do zawierania transakcji z konsumentami z innych państw członkowskich. Równie istotną kwestią jest wprowadzenie regulacji dotyczących treści cyfrowych oraz przestrzegania praw autorskich przez użytkowników Internetu. W Unii Europejskiej powinno się dążyć do uproszczenia zasad zarządzania prawami autorskimi i ustanowienia ogólnoeuropejskiego systemu licencjonowania treści cyfrowych.

¹⁶ Według szacunków Komisji Europejskiej roczne straty z tytułu obrotu towarami podrobionymi wynoszą 250 mld euro. Zob. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, The Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Single Market Act ... op.cit., s. 9.

¹⁷ M. Monti, *Nowa strategia na rzecz jednolitego rynku w służbie gospodarki i społeczeństwa Europy. Sprawozdanie dla przewodniczącego Komisji Europejskiej José Manuela Barroso*, Mediolan 09.05.2010; http://ec.europa.eu/internal_market/strategy/docs/monti_report_final_10_05_2010_pl.pdf, stan na dzień: 12.07.2011 r., s. 49.

¹⁸ Tablica wyników dla rynków konsumenckich – Konsumentci w domu obecni na rynku wewnętrznym – Monitorowanie integracji detalicznego rynku wewnętrznego i ocena środowiska konsumenckiego w państwach członkowskich, Komisja Europejska, SEC(2010) 385 wersja ostateczna, Bruksela 29.3.2010; www.e-handel.org/pl/3rd_edition_scoreboard_en_pl.doc, stan na dzień: 12.07.2011, s. 16.

2.5. Obawy uczestników jednolitego rynku europejskiego

Przed UE stoi trudne zadanie przywrócenia zaufania i wiary uczestników JRE w fundamenty rynku unijnego. Kryzys gospodarczy utwierdził wielu przeciwników rynku europejskiego w przekonaniu, iż JRE jest niedoskonałym narzędziem rozwiązywania problemów gospodarczych, i ostrzeganiu go jako źródła napięć, zakłóceń i lęków. W tym kontekście UE powinna koncentrować się na zwiększeniu zaufania konsumentów do rynku europejskiego. Cel ten może zostać osiągnięty poprzez wzmocnienie fundamentów i zapewnienie JRE odporności na nacjonalizm państw członkowskich i przyszłe szoki asymetryczne. Należy tym samym dążyć też do wzmocnienia i rozszerzenia Unii Gospodarczej i Walutowej oraz spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej Unii Europejskiej. Istotne może okazać się również dążenie do intensyfikacji współpracy między państwami członkowskimi a instytucjami UE oraz do poszukiwania wspólnej woli politycznej, która pozwoli przezwyciężyć pojawiające się od kilku lat uczucie niechęci wobec JRE. Owa niechęć jest coraz bardziej widoczna w krajach „starej UE”, które obawiają się wzmocnienia JRE i np. napływu taniej siły roboczej z państw przyjętych do UE w 2004 i 2007 roku.

Drugą grupą uczestników JRE odczuwających obawy są przedsiębiorstwa, które – paradoksalnie – należą do największych orędowników i zarazem krytyków wspólnego rynku. Przedsiębiorstwa z sektora MŚP postulują przede wszystkim zmniejszenie obciążeń prawnych, które utrudniają działalność gospodarczą. Istotnym rozwiązaniem ułatwiającym działalność MŚP jest wprowadzony przez Komisję Europejską w 2008 r. program Small Business Act. Z kolei przedsiębiorstwa o większym potencjalnie gospodarczym, działające na rynku światowym zauważają, iż JRE poprzez politykę konkurencji, objawiającej się w kontroli pomocy państwa, nie stanowi impulsu do wzrostu ekspansji przedsiębiorstw unijnych na rynki zagraniczne.

2.6. Jakość i transpozycja przepisów prawnych

Ogromnym problemem negatywnie wpływającym na kształt JRE jest niejednokrotnie opóźniony przez państwa członkowskie proces wdrażania dyrektyw i rozporządzeń odnoszących się do rynku unijnego. Według szacunków KE termin wdrożenia 16 spośród 74 dyrektyw przyjętych w 2009 r. został przedłużony średnio o 2 lata w stosunku do terminu transpozycji. Obecnie średnio ponad 50% dyrektyw UE obejmujących JRE nie zostaje wdrożonych w terminie¹⁹. Wśród państw będących w czołówce pod względem opóźnień w transpozycji znajdują się kraje należące do strefy euro. Głównym skutkiem wynikającym z opóźnionego wdrażania przepisów prawnych jest nie tylko spadek spójności i przejrzystości systemu prawnego, ale także podważenie skuteczności i adekwatności przepisów do aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej. Ważną kwestią ukierunkowaną na poprawę otoczenia regulacyjnego i zwiększenie jego wpływu na rozwój przedsiębiorczości oraz konkurencyjności gospodarki europejskiej jest wdrażanie inicjatywy Smart Regulation. Dotychczasowe problemy gospodarcze i finansowe wskazują, iż JRE nie może być pozostawiony bez nadzoru i kontroli. Istotne jest zatem działanie na rzecz poprawy jakości przepisów prawnych. W tym celu powinno dążyć się do upraszczania prawodawstwa UE i zmniejszania obciążeń administracyjnych, wprowadzenia bardziej zrozumiałych i optymalnych przepisów oraz do zwiększenia współpracy i współodpowiedzialności w zakresie uprawnień legislacyjnych pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą Unii Europejskiej oraz organami doradczymi.

3. Źródła finansowania działań w ramach jednolitego rynku

Jak wspomniano we wstępie, w warunkach pokryzysowych jedną z kluczowych ról odgrywać zaczęła polityka fiskalna. W ujęciu J. Tinbergena zasadniczą jej częścią są wydatki oraz formy ich dystrybucji. Wydatki na działania (tzw. polityki) w ramach UE pochodzą z budżetu

¹⁹ Zob. M. Monti, *Nowa strategia na ...* op.cit., s. 107.

tów państw członkowskich oraz budżetu wspólnotowego w ramach tzw. dzielonego zarządzania wieloma sferami przez Komisję Europejską oraz rządy krajowe. Dodatkowo należy wspomnieć, że same pieniądze z budżetu UE redystrybuowane są ponownie na poziom państw członkowskich i obecnie jedynie ok. 22% środków budżetu UE zarządzane jest bezpośrednio z poziomu Komisji Europejskiej, a ok. 76% przez państwa członkowskie. Tworzone są też dodatkowe pozabudżetowe mechanizmy i fundusze, które stanowią swoistą rezerwę wykorzystywaną przez państwa członkowskie w sytuacjach kryzysowych czy klęsk naturalnych.

Wpływy do budżetów krajowych pochodzą głównie z podatków pośrednich oraz bezpośrednich. W przypadku budżetu Unii Europejskiej są to z kolei przede wszystkim składki państw członkowskich naliczane jako odsetek dochodu narodowego brutto (DNB) – ok. 75% wpływów, oraz stawki liniowej podatku VAT, ceł nakładanych na granicach zewnętrznych UE oraz składek cukrowych czy opłat na produkty rolne. Wpływy te współfinansują przede wszystkim działania w zakresie polityki rolnej i rozwoju obszarów wiejskich oraz spójności, a także pozostałych sfer działalności UE (m.in. polityka badawczo-rozwojowa, transportowa, ochrony środowiska). W ramach polityki spójności oraz rolnej (w zakresie rozwoju obszarów wiejskich) dominującą rolę odgrywają działania związane z rozwojem przedsiębiorczości, podnoszeniem konkurencyjności oraz innowacyjności firm, tworzeniem infrastruktury ułatwiającej prowadzenie biznesu, infrastruktury otoczenia biznesu czy edukacji i inwestycje w kapitał ludzki. Jest to zgodne zarówno z celami obu strategii UE, jak i proponowanym paradygmatem rozwoju regionalnego przygotowanym przez OECD, a stosowanym przez Komisję Europejską oraz państwa członkowskie UE. W tym też znaczeniu **nie można patrzeć oddzielnie na instrumenty finansowania obu głównych polityk oraz funkcjonowanie jednolitego rynku**. Poprawa spójności, jak wspomniano na początku opracowania, przyczynia się do pogłębiania integracji gospodarczej. Traktat lizboński podkreśla też znaczenie spójności terytorialnej UE, której osiągnięcie wymaga silnej **koordynacji** działań pomiędzy wieloma sferami: polityką spójności, transportową, ochrony środowiska, przemysłową, badawczo-rozwojową itd.

Ze względu na to, że działania dotyczące jednolitego rynku wpisane są w wiele sfer (polityk) UE, **w budżecie UE trudno wydzielić jednoznacznie kwoty na nie przeznaczane**. Działy budżetu odzwierciedlają najważniejsze dla UE polityki, jednak używa się dla nich odmiennie niż nazwy polityk terminologii (por. Tabela 1).

W dalszej części opracowania uwaga będzie poświęcona przede wszystkim środkom finansowym pochodzącym z budżetu UE, ale wspomniane zostaną też środki pozabudżetowe (takie jak np. środki Europejskiego Banku Inwestycyjnego) oraz mechanizmy i instrumenty, które przyczyniają się do poprawy sytuacji pokryzysowej w UE.

3.1. Perspektywa finansowa 2007–2013

W wyniku trudności finansowych i decyzji o pomocy państwom najbardziej dotkniętym przez kryzys Grecji, Irlandii, Hiszpanii, Portugalii), a także ze względu na wymogi wynikające z realizacji strategii „Europa 2020” oraz wprowadzania w życie zapisów Traktatu lizbońskiego, państwa członkowskie podjęły dyskusję nad kształtem budżetów rocznych do końca obecnego okresu. Ustalanie budżetu na rok 2011 stanowiło pierwsze współczesne pokryzysowe starcie się wizji państw członkowskich, reprezentowanych na forum Rady Unii Europejskiej i przedstawicieli społeczeństw UE – na forum Parlamentu Europejskiego (PE). Dodatkowo, trzeba pamiętać o tym, że Traktat lizboński wyposażył Parlament Europejski w kompetencje współdecydowania o wszystkich rodzajach wydatków (a nie tylko wydatków nieobligatoryjnych). Na drodze koncyliacji udało się ustalić budżet roczny w niezmnieszonej kwocie. Stało się to jednak kosztem postulatów PE, m.in. dotyczących kwestii Europejskiej Służby Zewnętrznej.

Rok 2012 będzie kolejnym, trudnym rokiem pokryzysowym. Wydaje się jednak, że wysokość budżetu zostanie utrzymana na poziomie podobnym do roku 2011. Mimo sytuacji

kryzysu, za szczególnie istotne uznano nieredukowanie w obecnej perspektywie finansowej wielkości budżetów na lata 2011, 2012 oraz 2013, tak aby pozwolić państwom na realizację inwestycji oraz zobowiązań wynikających z obu strategii: lizbońskiej i „Europa 2020”. Redukcja wielkości budżetu na kolejne lata, a tym samym kwot przekazywanych państwom członkowskim, uniemożliwiłaby osiągnięcie zakładanych celów rozwojowych.

W bieżącej perspektywie budżetowej 2007–2013 środki rozdzielono między główne działy (kwoty w Tabeli 1.):

- 1. zrównoważony rozwój (trwały wzrost), w tym m.in. poprawa jakości edukacji i szkoleń, konkurencyjność i innowacje, promowanie zrównoważonych sieci transportowych i energetycznych, Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji. Kategoria ta obejmuje najwięcej działań wspierających jednolity rynek: polityka spójności (w tym instrumenty finansowe – **fundusze strukturalne** – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego i Europejski Fundusz Społeczny; Fundusz Spójności oraz pozostałe instrumenty wsparcia zrównoważonego rozwoju konkurencyjności). Przeznacza się na nie **ponad 40 euro rocznie**. Najwięcej środków pochłania pomoc najbiedniejszym regionom UE oraz zaspokojenie potrzeb społecznych, np. włączanie osób bezrobotnych w działania rynku pracy, rozwój zasobów ludzkich, edukację. Część pieniędzy przeznaczana jest na projekty infrastrukturalne. Ponadto finansuje się projekty mające na celu pomoc małym i średnim przedsiębiorstwom, rewitalizację miast, integrację społeczną osób niepełnosprawnych itp. Sporą część budżetu stanowią **wydatki na badania i innowacje** (rocznie **ok. 8 mld euro**, co pozwala sfinansować około 6% całych badań na terenie UE). Pieniądze te pozwalają prowadzić badania naukowe na skalę europejską i promować projekty międzynarodowe angażujące naukowców z różnych krajów UE. Z budżetu finansuje się też programy edukacyjne, np. Erasmus, pomagające studentom i nauczycielom studiować w innych państwach UE i wymieniać doświadczenia. Finansuje się też infrastrukturę europejską: transportową, energetyczną, telekomunikacyjną i platformy elektroniczne w ramach sieci transeuropejskich,
- 2. zarządzanie zasobami naturalnymi i ich ochrona, w tym: spójność na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia,
- 3. obywatelstwo, wolność, bezpieczeństwo i sprawiedliwość (3a wolność, bezpieczeństwo i sprawiedliwość; 3b – obywatelstwo), w tym: prawa podstawowe i sprawiedliwość, bezpieczeństwo i ochrona swobód, zarządzanie przepływami migracyjnymi, wspieranie kultury europejskiej i jej różnorodności,
- 4. UE jako partner globalny, w tym m.in.: pomoc rozwojowa dla państw rozwijających się, pomoc przedakcesyjna, polityka sąsiedztwa i wydatki na pomoc humanitarną,
- 5. administracja,
- 6. wyrównania (czasowe wsparcie dla budżetu najmniej zamożnych państw członkowskich).

Tabela 1. Perspektywa finansowa na lata 2007–2013 – zobowiązania po korektach (mln EUR, ceny bieżące)

Działy	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2007-2013 razem
1.Zrównoważony rozwój	53 979	57 653	61 696	63 555	63 974	66 964	69 957	437 778
1a. Konkurencyjność	8 918	10 386	13 269	14 167	12 987	14 203	15 433	89 363
1b. Spójność	45 061	47 267	48 427	49 388	50 987	52 761	54 524	348 415
2.Rozwój obszarów wiejskich i ochrona środowiska	55 143	59 193	56 333	59 955	60 338	60 810	61 289	413 061
Z czego: Rolnictwo (w tym dopłaty bezpośrednie)	45 759	46 217	46 679	47 146	47 617	48 093	4 574	330 085
3.Obywatelstwo, wolność, bezpieczeństwo i sądownictwo	1 273	1 362	1 518	1 693	1 889	2 105	2 376	12 216

4. UE jako globalny aktor	6 578	7 002	7 440	7 893	8 430	8 997	9 595	55 935
5. Administracja	7 039	7 380	7 525	7 882	8 334	8 670	9 095	55 925
6. Wyrównania	445	207	210					802
Razem	124 457	132 797	134 772	140 978	142 965	147 546	152 312	975 777

Opracowanie na podstawie danych Komisji Europejskiej: DG Budget; http://ec.europa.eu/budget/figures/fin_fw0713/fw0713_en.cfm#cf07_13, stan na dzień: 14.07.2011.

Dodatkowo na działania wzmacniające jednolity rynek przeznaczane są środki pozabudżetowe z Europejskiego Banku Inwestycyjnego, Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji czy Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego oraz innych instrumentów inżynierii finansowej.

W odpowiedzi na kryzys utworzono też szereg mechanizmów finansowych wspierających państwa członkowskie, a tym samym pośrednio – funkcjonujące na ich terenach podmioty gospodarcze. O kontrolę nad nimi oraz efektywne wydatkowanie zaapelował Europejski Trybunał Obrachunkowy²⁰. Są to m.in. wspólnotowy instrument średnioterminowej pomocy dla państw spoza strefy euro, europejski mechanizm stabilizacji finansowej dla państw ze strefy euro, europejski instrument stabilności finansowej dla państw strefy euro (oba instrumenty dla państw strefy euro mają być zastąpione w 2013 r. europejskim mechanizmem stabilizacyjnym)²¹.

3.2. Wieloletnie ramy finansowe na lata 2014–2020²²

W roku 2011 rozpoczęły się również wstępne ustalenia dotyczące wielkości i struktury wydatków w ramach kolejnych wieloletnich ram finansowych 2014–2020. Budżet UE oraz dostępne w jego ramach środki w kolejnych latach są nadal jednym z głównych instrumentów finansowania działań wspólnego rynku. Ich struktura oraz przeznaczenie nie zmieniły się znacznie, zmianie uległy natomiast kwoty oraz cele, których realizacji mają służyć wydatkowane środki.

Ze wstępnych propozycji przedstawionych przez Komisję Europejską²³ wynika, że w ramach wieloletnich ram finansowych łączna kwota rozdzielana na budżety roczne wyniesie ok. 972,2 mld euro w płatnościach (wobec 925,6 mld euro na lata 2007–2013) i 1025 mld euro w zobowiązaniach (wobec 975,8 mld euro na lata 2007–2013). Środki finansowe zostaną przeznaczone na walkę z negatywnymi skutkami kryzysu oraz realizację strategii Europa 2020 (cele i programy przedstawiono w Tabeli 2.). Nominalnie nowy budżet będzie o około 5% większy niż w perspektywie finansowej 2007–2013. W relacji do dochodu narodowego, w płatnościach budżet zostaje zmniejszony z 1,06% do 1,00% dochodu narodowego brutto (DNB), a w zobowiązaniach – z 1,12% do 1,05% DNB. Komisarz Janusz Lewandowski wskazuje, że nowy budżet jest realnie wyższy o 2,5 proc. od poprzedniego.

Największa kwota przypadnie na politykę spójności, której prowadzenie uznano za korzystne dla obszaru całej UE i, jak wspomniano, przyczynia się ona do realizacji założeń jednolitego rynku. Propozycja Komisji Europejskiej zakłada przeznaczenie ok. 376 mld euro na politykę spójności. Na kwotę tę składają się:

- 162,6 mld euro dla regionów konwergencji;
- 38,9 mld euro dla regionów w okresie przejściowym;
- 53,1 mld euro dla regionów objętych celem Konkurencyjność;
- 11,7 mld euro na współpracę terytorialną;
- 68,7 mld euro dla Funduszu Spójności;

²⁰ *Konsekwencje kryzysu finansowego...* op. cit.

²¹ Ibidem.

²² TFUE wprowadza zmianę nazwy perspektywy finansowej na wieloletnie ramy finansowe (por. rozdział 2 TFUE wersja skonsolidowana; Dz.U. Unii Europejskiej C 115/47), która stosowana będzie od roku 2014.

²³ Na podstawie materiałów Komisji Europejskiej: José Manuel Durão Barroso President of the European Commission Remarks by President Barroso on the Commission's proposals for the 2014-2020 Multi-Annual Financial Framework Press Conference Brussels, 29 June 2011; SPEECH/11/487; materiałów prasowych oraz wywiadów z Januszem Lewandowskim w dniach 4-11.07.2011; materiałów Biura Informacyjnego Województwa Wielkopolskiego.

- ok. 40 mld euro na nowy instrument – fundusz infrastrukturalny – „Łącząc Europę”, którego celem będzie zwiększenie inwestycji w technologie transportowe, energetyczne i informacyjno-komunikacyjne pomiędzy regionami całej Europy. Fundusz ten zastąpi fundusz transportowy UE, wynoszący w obecnej perspektywie ok. 8 mld euro. Nowy fundusz otwarty będzie dla wszystkich państw członkowskich. Ten fundusz razem z ok. 10 mld euro z Funduszu Spójności przyczyni się do wzmocnienia integralności rynku wewnętrznego i tym samym osiągnięcia spójności terytorialnej.

Z ogólnej kwoty przewidzianej na politykę spójności Polska otrzymałaby najwięcej ze wszystkich państw UE – ok. 80 mld euro. Byłoby to więcej niż w obecnej perspektywie 2007–2013, gdzie dla Polski przeznaczono z budżetu UE ok. 67 mld euro.

Warto zwrócić też uwagę, że zwiększono znacznie (bo aż o 46% w stosunku do lat 2007–2013) środki na program badań i rozwoju będący kontynuatorem VII programu ramowego badań i rozwoju i w nowej perspektywie wyniosą one ok. 80 miliardów euro. Program ten jest kluczowy z punktu widzenia konkurencyjności oraz innowacyjności gospodarek państw UE i funkcjonujących na nich firm. Dlatego też tak ważne jest pokonywanie barier opisanych w podrozdziale 1 niniejszego opracowania, które mają usprawnić przepływ wiedzy, osób, towarów, usług czy przedsiębiorczości oraz zapewnić ochronę prawną podmiotów i osób funkcjonujących na rynku.

Na politykę rolną przeznaczono mniej środków niż obecnie (łączna kwota zmniejszy się z 413 do 383 mld euro, w tym 282 mld euro pozostanie na płatności bezpośrednie). Zmniejszane będą różnice w płatnościach bezpośrednich dla rolników z bogatszych i biedniejszych krajów członkowskich. Z szacunków wynika, że płatności bezpośrednie dla naszych rolników wzrosną ze 196 euro na hektar w 2013 r. do 224 euro na hektar w 2020 r.

Na ochronę granic zewnętrznych przeznaczono ok. 8 mld euro w stosunku do 3 mld euro w obecnej perspektywie. Ok. 70 mld euro przeznaczono na działania zewnętrzne UE i wzrost znaczenia na arenie międzynarodowej, z czego na politykę sąsiedztwa – ok. 16 mld euro, a na pomoc rozwojową i realizację celów milenijnych – ok. 20,6 mld euro.

Ok. 20% środków w ramach każdej polityki UE przeznaczonych będzie na ochronę klimatu i środowiska naturalnego, co stanowi realizację strategii Europa 2020.

Rozpoczęto też, w sytuacji pokryzysowej, dyskusję nad nowym źródłem wpływów, które miałyby spowodować zmniejszenie wpłat pochodzących ze składek państw członkowskich. Wśród propozycji wymienia się podatek transportowy, ekologiczny czy od transakcji finansowych. Dyskusje nadal trwają. Szacunki zawarte w rezolucji PE z 8 marca 2011 r. wskazują, że likwidacja barier rynku wewnętrznego mogłaby przynieść ok. 200–300 miliardów euro korzyści rocznie, a wpływy z podatku od transakcji finansowych – dodatkowe 200 miliardów euro do budżetu UE, co pozwoliłoby na pokrycie skutków kryzysu. Parlament Europejski apeluje też o poszukiwanie nowych źródeł finansowania wzrostu gospodarczego i rozwoju jednolitego rynku i stwierdza, że „właściwie funkcjonujący jednolity rynek jest najbardziej wartościowym narzędziem UE w zglobalizowanym i konkurencyjnym świecie oraz że jest on najważniejszym bodźcem dla europejskiego wzrostu; podkreśla, że należy koncentrować się na wzmacnianiu rynku wewnętrznego i na znajdowaniu sposobów bardziej przemyślanego wydawania krajowych i europejskich środków finansowych poprzez przyjęcie holistycznego podejścia do reformy budżetowej, obejmującej zarówno stronę wydatków, jak i wpływów budżetowych; zauważa, że potrzeby w zakresie wydatków, które mają zostać zrealizowane w sposób mający na celu osiągnięcie rezultatów i stworzenie nowych instrumentów finansowych do realizacji celów budżetowych, muszą być przemyślane, zintegrowane i elastyczne.”²⁴ PE proponował też rozważenie wprowadzenia euroobligacji na finansowanie np. projektów infrastrukturalnych, podatku węglowego czy znajdowania „synergii między starymi a nowymi podatkami”²⁵.

²⁴ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 8 marca 2011 r. w sprawie innowacyjnych metod finansowania na szczeblu globalnym i europejskim (2010/2105 (INI); P7 TA 2011 0080); <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P7-TA-2011-0080&language=PL>.

²⁵ Ibidem.

4. Działania Parlamentu Europejskiego na rzecz umocnienia jednolitego rynku w warunkach kryzysu

Zgodnie z zapisami Traktatu lizbońskiego rynek wewnętrzny należy do kompetencji dzielonych między Unię i państwa członkowskie. Obecnie większość regulacji bezpośrednio i pośrednio związanych z funkcjonowaniem jednolitego rynku rozpatrywanych jest w zwykłej procedurze decyzyjnej – współdecydowania – (art. 114 w odniesieniu do art. 26 TFUE), w której PE stanowi na równi z Radą. Zakres stosowania tej procedury zwiększył się prawie dwukrotnie w stosunku do zapisów z traktatu nicejskiego, także w dziedzinach, w których wcześniej PE nie miał tak silnych uprawnień decyzyjnych²⁶. Z listy 85 dziedzin, które obecnie podlegają tej procedurze, warto wymienić kilka przykładów, w których zasada ta jest nowa, i w których rola PE jest zmieniona²⁷:

- usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym (art. 14 TFUE),
- stosowanie zasad konkurencji do wspólnej polityki rolnej (art. 42 odsyłający do art. 43 ust. 2 TFUE),
- rozszerzenie korzyści wynikających z przepisów dotyczących świadczenia usług na obywateli państw trzecich mających przedsiębiorstwo we Wspólnocie. (art. 56 akapit drugi TFUE),
- liberalizacja usług w określonych sektorach (art. 59 ust. 1 TFUE) ,
- środki niezbędne do eliminowania zakłóceń rynku wewnętrznego (art. 116 TFUE),
- fundusze strukturalne – (art. 177 akapit pierwszy TFUE),
- Fundusz Spójności – (art. 177 akapit drugi TFUE),
- metody kontroli uprawnień wykonawczych (art. 291 ust. 3 TFUE).

Kwestia samego kryzysu gospodarczego zajmuje w pracach PE bardzo ważne miejsce, będąc przedmiotem debat zarówno na posiedzeniach plenarnych, jak i w pracach poszczególnych komisji oraz frakcji politycznych. Od 2008 roku w trakcie odbywanych debat na sesji plenarnej posłowie wskazywali na konieczność reformy nadzoru nad rynkami finansowymi, agencjami ratingowymi i funduszami inwestycyjnymi oraz na potrzebę wsparcia kredytowego małych przedsiębiorstw²⁸. 7 października 2009 r. PE powołał Komisję Specjalną ds. Kryzysu Finansowego, Gospodarczego i Społecznego (CRIS). PE aktywnie włączył się w opracowywanie raportu M. Montiego pt. „Nowa strategia na rzecz jednolitego rynku”.

Problemy wdrażania jednolitego rynku w warunkach kryzysu, ze względu na horyzontalny charakter, dotyczą prac niemalże wszystkich komisji parlamentarnych. Najbardziej zaangażowane w prace legislacyjne i pozalegisłacyjne bezpośrednio powiązane z funkcjonowaniem wspólnego rynku to: Komisja ds. Rynku Wewnętrznego i Ochrony Konsumenta (IMCO), Komisja ds. Gospodarczych i Monetarnych (ECON) oraz Specjalna Komisja ds. Kryzysu (CRIS).

4.1. Komisja ds. Rynku Wewnętrznego i Ochrony Konsumenta – IMCO

Prace PE związane z przeciwdziałaniem skutkom kryzysu gospodarczego skoncentrowały się wokół przygotowanego przez Komisję Europejską „Aktu o jednolitym rynku”. W rezolucji z 20 maja 2010 roku pt. *W sprawie przybliżenia jednolitego rynku konsumentom i obywatelom* PE wezwał KE do przygotowania zestawu działań, które powinny być podjęte w związku z potrzebą nadania impetu jednolitemu rynkowi. Po przedstawieniu pierwszej wersji dokumentu w komunikacie z 27.10.2010²⁹, w którym KE zaproponowała listę 50 działań ukierunkowa-

²⁶ Warto dodać, że Traktat lizboński wprowadza do procesu decyzyjnego parlamenty narodowe, z których decyzją trzeba się liczyć przy przyjmowaniu wszelkich środków prawnych dotyczących rynku wewnętrznego.

²⁷ Pełna lista w załączniku E dokumentu: Procedura współdecyzji i postępowanie pojednawcze. Por.: Przewodnik po procedurach współlegislacyjnych Parlamentu Europejskiego na mocy Traktatu z Lizbony, listopad 2009 r.

²⁸ Między innymi na posiedzeniach plenarnych 19 listopada 2008 r., 19 maja i 20 października 2010 r.

²⁹ W kierunku Aktu o jednolitym rynku. W stronę społecznej gospodarki rynkowej o wysokiej konkurencyjności (KOM(2010) 608 wersja ostateczna); <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0608:FIN:PL:PDF>.

nych na poprawę funkcjonowania jednolitego rynku, PE na podstawie wyników prac komisji IMCO, przyjął na posiedzeniu plenarnym 6 kwietnia 2011 r. trzy sprawozdania z własnej inicjatywy nawiązujące do trzech filarów „Aktu o jednolitym rynku”:

- *W sprawie zarządzania i partnerstwa na jednolitym rynku* – sprawozdawca S. Kalnietė, EPP,
- *W sprawie jednolitego rynku dla Europejczyków* – sprawozdawca A. Correia De Campos, S&D,
- *W sprawie jednolitego rynku sprzyjającego przedsiębiorstwom i wzrostowi gospodarczemu* – sprawozdawca C. Silviu Buşoi, ALDE.

W dokumentach tych, przyjętych dużą większością głosów, PE określił 15 działań priorytetowych (po 5 w każdym dokumencie):

W odniesieniu do przedsiębiorstw PE zalecił³⁰:

1. stworzenie patentu UE oraz jednolitego systemu sądowego rozstrzygnięcia sporów patentowych;
2. finansowanie innowacji poprzez stworzenie unijnych obligacji na rzecz projektów, zwłaszcza w dziedzinie energii, transportu i telekomunikacji oraz ram prawnych zachęcających fundusze kapitału podwyższonego ryzyka do skutecznego inwestowania w UE;
3. pobudzenie handlu elektronicznego – zwiększenie zaufania przedsiębiorców i konsumentów do handlu elektronicznego, plan działania UE skierowany przeciw podrabianiu i piractwu oraz dyrektywa ramowa w sprawie zarządzania prawami autorskimi;
4. poprawę udziału MŚP we wspólnym rynku – dostęp do rynków kapitałowych, usunięcie administracyjnych i fiskalnych przeszkód dla działalności transgranicznej, bardziej przejrzyste ramy podatku VAT i jednolita podstawa opodatkowania osób prawnych;
5. racjonalizację procedur zamówień publicznych – przegląd prawodawstwa dotyczącego zamówień publicznych i partnerstwa publiczno-prywatnego, przejrzyste przepisy ramowe, które zagwarantują pewność prawa podmiotom gospodarczym i instytucjom zamawiającym.

W odniesieniu do obywateli PE zalecił³¹:

1. przyjęcie przez KE środków mających na celu zwiększenie mobilności obywateli europejskich, w szczególności przez opublikowanie do września 2011 r. Zielonej Księgi w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych, a także przeprowadzenie oceny regulacji i ewentualne przedstawienie inicjatywy ustawodawczej w sprawie ogólnounijnych legitymacji zawodowych oraz „europejskiego paszportu umiejętności”. Zaleca także wprowadzenie „tablicy wyników mobilności” umożliwiającej mierzenie mobilności w UE;
2. realizowanie przez KE aktywniejszej roli w koordynowaniu działań organów do spraw nadzoru rynkowego i organów celnych, w celu zwiększenia skuteczności kontroli granicznych towarów przywożonych z państw trzecich, oraz aby do 2011 r. opracowała ona wieloletni plan działania na rzecz rozwoju skutecznego europejskiego nadzoru rynkowego dla wszystkich produktów, jednocześnie pozwalając państwom członkowskim na elastyczność w wypełnianiu ich zobowiązań prawnych;
3. rozszerzenie obowiązującego rozporządzenia w sprawie roamingu zarówno pod względem okresu obowiązywania – do czerwca 2015 r. – jak i pod względem zakresu, z wprowadzeniem pułapów cen detalicznych za roaming danych, w celu ograniczenia kosztów roamingu dla obywateli i przedsiębiorstw;
4. przedstawienie przez KE do czerwca 2011 r. wniosku ustawodawczego dotyczącego zagwarantowania dostępu do określonych podstawowych usług bankowych, a do końca 2011 r. poprawienie przejrzystości i porównywalności opłat bankowych;

³⁰ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 6 kwietnia 2011 r. w sprawie jednolitego rynku sprzyjającego przedsiębiorstwom i wzrostowi gospodarczemu, 2010/2277 (INI).

³¹ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 6 kwietnia 2011 r. w sprawie jednolitego rynku dla Europejczyków, (2010/2278(INI)).

5. przedstawienie przez KE wniosku ustawodawczego mającego na celu likwidację przeszkód napotykaných przez mobilnych pracowników, aby zapewnić pełną możliwość przenoszenia praw emerytalnych.

W odniesieniu do zarządzania i wdrażania jednolitego rynku PE zalecił³²:

1. poświęcanie każdego wiosennego posiedzenia Rady Europejskiej ocenie stanu jednolitego rynku. Ocena ta powinna opierać się na procesie monitorowania rynku;
2. opublikowanie przez Komisję Europejską Zielonej Księgi w sprawie wytycznych dotyczących konsultacji instytucji UE ze stowarzyszeniami przedstawicielskimi i społeczeństwem obywatelskim;
3. opracowanie przez państwa członkowskie i udostępnienie obywatelom tabel korelacji³³ w odniesieniu do całego prawodawstwa w dziedzinie jednolitego rynku;
4. ograniczenie przez państwa członkowskie do końca 2012 r. deficytu transpozycji dyrektyw w sprawie jednolitego rynku do 0,5% dla oczekującego prawodawstwa oraz do 0,5% dla nieprawidłowo przeprowadzonej transpozycji prawodawstwa;
5. przedłożenie przez Komisję Europejską do końca 2011 r. wniosku ustawodawczego w sprawie stosowania w UE alternatywnych metod rozstrzygania sporów.

Ostatecznie dnia 13 kwietnia br. KE zaproponowała dwanaście działań, tzw. dźwigni, które zostały przyjęte w PE generalnie pozytywnie. Pewne zastrzeżenia budzi tylko rozbudowanie, w stosunku do poprzedniej wersji dokumentu, kwestii socjalnych. Następnym krokiem w pracach legislacyjnych nad rozwojem jednolitego rynku jest przygotowanie przez KE propozycji legislacyjnych do „Aktu o jednolitym rynku” oraz sprawne wynegocjowanie wspólnego stanowiska co do tych propozycji w procedurze decyzyjnej między Parlamentem a Radą, tak aby na 20. rocznicę utworzenia jednolitego rynku w 2012 roku można było większość z tych zamierzeń już wdrażać.

Ponadto w komisji IMCO niedawno zakończono lub trwają prace nad następującymi dokumentami, ważnymi dla poprawy funkcjonowania jednolitego rynku w warunkach kryzysu:

- *W sprawie wydajniejszego i bardziej sprawiedliwego rynku detalicznego* – sprawozdawca A. M. Corazza Bildt (procedura zakończona);
- *W sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie praw konsumentów* – sprawozdawca A. Schwab, EPP (procedura zakończona);
- *W sprawie wdrażania dyrektywy o usługach* – sprawozdawca E. Gebhardt, S&D (procedura zakończona);
- *W sprawie pełnego ukształtowania rynku wewnętrznego w handlu elektronicznym* – sprawozdawca P. Arias Echeverría, EPP (procedura zakończona);
- *W sprawie modernizacji zamówień publicznych* – sprawozdawca H. Rühle, Verts/ALE (na etapie I czytania);
- *Nowa strategia w zakresie polityki ochrony konsumentów* – sprawozdawca E. Britt Svensson, GUE/NGL (na etapie I czytania);
- *Proces wzajemnej oceny przewidziany w dyrektywie usługowej* – sprawozdawca M. Handzlik, EPP (na etapie I czytania);
- *Wdrażanie dyrektywy o kwalifikacjach zawodowych (2005/36/WE)* – sprawozdawca E. McClarkin, ECR (na etapie I czytania);
- *W sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 w sprawie współpracy między organami krajowymi odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów prawa w zakresie ochrony konsumentów* – sprawozdawca M. Repo, S&D (na etapie I czytania).

³² Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 6 kwietnia 2011 r. w sprawie zarządzania i partnerstwa na jednolitym rynku, 2010/2289(INI).

³³ Tabela korelacji to narzędzie pomagające zestawiać przyjmowane środki transpozycji prawnej z dyrektywą UE, tworzone w ramach analizy na ile przepisy krajowe są zgodne z przepisami unijnymi.

4.2. Komisja ds. Gospodarczych i Finansowych – ECON

Do innych działań PE związanych ze zwalczaniem skutków kryzysu, a pośrednio z jednolitym rynkiem, należy zaliczyć prace nad inicjatywami legislacyjnymi KE, które koncentrują się na poprawie nadzoru nad europejskimi rynkami finansowymi w celu wczesnego wykrywania ryzyk i nieprawidłowości w skali makro (europejskiej) i mikro (poszczególne rynki usług finansowych). Na szczególną uwagę zasługują między innymi:

Dyrektywa ws. Zarządzających Alternatywnymi Funduszami Inwestycyjnymi (procedura zakończona);

Rozporządzenie ws. instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, partnerów centralnych i repozytoriów transakcji (prace w toku, trilog);

Rozporządzenie ws. krótkiej sprzedaży i wybranych aspektów dotyczących swapów ryzyka kredytowego (prace w toku, trilog);

Pakiet powołujący europejski system nadzoru finansowego – Europejską Radę Ryzyka Systemowego oraz Europejski Urząd Nadzoru Bankowego, Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych oraz Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (procedura zakończona);

Pakiet sześciu projektów dotyczących zarządzania gospodarczego reformujący między innymi Pakt Stabilności i Wzrostu oraz procedurę nadmiernego deficytu zaproponowanych przez Komisję Europejską, tzw. sześciopak legislacyjny³⁴;

Sprawozdania z własnej inicjatywy, w tym rekomendacje dla KE na temat przyszłych ram legislacyjnych dla europejskich agencji ratingowych.

4.3. Komisja Specjalna ds. Kryzysu Finansowego, Gospodarczego i Społecznego – CRIS

W jej skład weszło 44 pełnych członków (w tym z Polski – Danuta Hübner). Podczas trwających niemal dwa lata prac komisji dyskutowano wielokrotnie kwestie skutków kryzysu dla funkcjonowania jednolitego rynku, co znajduje odzwierciedlenie na przykład w dokumentach roboczych³⁵. W rezolucji końcowej przyjętej 6 lipca 2011 r., PE zwraca głównie uwagę na konieczne działania w zakresie rynku finansowego, finansów publicznych i globalnego systemu walutowego. W wielu częściach rezolucja odwołuje się do zagadnień powiązanych z jednolitym rynkiem, w szczególności PE³⁶:

- nawołuje do konsekwentnej realizacji celów Strategii EU 2020 i uznaje „Akt o jednolitym rynku” za najważniejszą polityczną inicjatywę, na której opierają się cele strategii

³⁴ Są to następujące sprawozdania: w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zapobiegania zaburzeniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania; w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady zmieniającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1467/97 w sprawie przyspieszenia i wyjaśnienia procedury nadmiernego deficytu; w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Rady w sprawie wymogów dotyczących ram budżetowych w państwach członkowskich; w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie skutecznego egzekwowania nadzoru budżetowego w strefie euro; w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1466/97 w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych; w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie środków egzekwowania korekty nadmiernych zaburzeń równowagi makroekonomicznej w strefie euro. Na posiedzeniu plenarnym w czerwcu 2011 r. PE przyjął stanowisko w sprawie pakietu, ale powstrzymał się od głosowania ostatecznego chcąc wywrzeć presję na Radę UE, żeby zgodziła się na wersję PE, która mówi o tym, że sankcje w razie przekroczenia dyscypliny budżetowej powinny być automatyczne, a nie uchwalane na podstawie decyzji politycznej przez Radę Ministrów. PE zaproponował także szereg przepisów wzmacniających oryginalne propozycje Komisji.

³⁵ Dokument roboczy dotyczący strategii wyjścia z kryzysu gospodarczego: aspektów finansowych i monetarnych, MŚP, innowacji i nowych możliwości trwałego wzrostu, Komisja Specjalna ds. Kryzysu Finansowego, Gospodarczego i Społecznego, 22.04.2010 oraz Dokument roboczy nr 2 w sprawie skutków społecznych kryzysu: zatrudnienie, wzywania demograficzne i systemy emerytalne, Komisja Specjalna ds. Kryzysu Finansowego, Gospodarczego i Społecznego, 22.10.2010; www.europarl.europa.eu, stan na dzień: 13.07.2011.

³⁶ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 6 lipca 2011 r. w sprawie kryzysu finansowego, gospodarczego i społecznego: zalecenia dotyczące środków i inicjatyw do podjęcia (2010/2242(INI)).

i „projektów przewodnich mających na celu wykorzystanie w pełni potencjału wzrostu rynku wewnętrznego i ukończenie tworzenia jednolitego rynku w duchu sprawozdania Maria Montiego”;

- podkreśla, że kryzys wyraźnie uwidocznił znaczenie wzmocnienia bazy przemysłowej i potencjału innowacyjnego UE, które można osiągnąć dzięki ułatwieniu dostępu do rynku i zwiększeniu mobilności oraz przeciwdziałaniu społecznej i terytorialnej fragmentacji w obrębie UE;
- zauważa, że jednolity rynek nie osiągnął jeszcze swojego pełnego potencjału i istnieje potrzeba dalszej determinacji politycznej w jego rozwoju, zwłaszcza w sektorze usług i handlu usługami;
- wskazuje, że należy rozbudowywać europejskie sieci transportowe, które w znacznym stopniu przyczyniłyby się do konsolidacji jednolitego rynku;
- wskazuje, że należy zachęcać do większego dostępu do rynków pracy i większej mobilności siły roboczej, propagować je w drodze oferowania wszystkim takich samych warunków zatrudnienia i warunków socjalnych, w tym poprzez uznawanie kwalifikacji zawodowych i dyplomów oraz możliwość przeniesienia świadczeń z systemu zabezpieczenia społecznego oraz uprawnień rentowo-emerytalnych.

Jak można zauważyć, PE podejmuje intensywne działania dążące do usuwania istniejących ograniczeń w funkcjonowaniu rynku wewnętrznego, a także wsparcia instytucjonalnego oraz finansowego państw, podmiotów gospodarczych i obywateli funkcjonujących w sytuacji pokryzysowej.

Z opracowania wynika, że dalsze uproszczenia w funkcjonowaniu rynku wewnętrznego są niezbędne i mogą przynieść znaczące korzyści dla państw i podmiotów gospodarczych, a tym samym całej UE. Działania podejmowane na szczeblu UE muszą być wzajemnie skoordynowane, a także skoordynowane z działaniami państw członkowskich. Kluczową kwestią wydaje się harmonizacja polityki gospodarczej (w tym fiskalnej), nacisk na koncentrację i nierozpraszczenie środków budżetowych i pozabudżetowych UE i efektywne ich wydatkowanie oraz wprowadzenie dalszych ułatwień prawnych i administracyjnych. Jest to szczególnie istotne w warunkach pokryzysowych.

Szersze podsumowanie zawarto w **executive summary** stanowiącym odrębny dokument.

Tabela 2. Priorytety i obszary prezydencji polskiej w 2011 r. a priorytety strategii „Europa 2020”.

Priorytety wynikające z dokumentu rządu RP z 2011	Obszary prezydencji	Priorytety Europa 2020	Programy wynikające ze strategii Europa 2020
<p>1. Integracja europejska jako źródło wzrostu</p> <p>2. Bezpieczna Europa</p> <p>3. Europa korzystająca na otwartości</p>	<p>1. Sprawy gospodarcze i finansowe</p> <p>2. Rolnictwo i rybołówstwo</p> <p>3. Polityka spójności</p> <p>4. Transport, telekomunikacja i energia</p> <p>5. Wymiar sprawiedliwości i sprawy wewnętrzne</p> <p>6. Konkurencyjność</p> <p>7. Ochrona środowiska</p> <p>8. Zatrudnienie, polityka społeczna, zdrowie i ochrona konsumentów</p> <p>9. Edukacja i młodzież i kultura</p> <p>10. Sprawy zagraniczne</p>	<p>1. rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;</p> <p>2. rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywnej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;</p> <p>3. rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.</p>	<p>Unia innowacji – polega na wykorzystaniu działalności badawczo-rozwojowej i innowacji do rozwiązywania naszych największych problemów oraz likwidacji luki w komercjalizacji wyników badań.</p> <p>Młodzież w drodze – która ma na celu poprawę jakości i atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej poprzez wspieranie mobilności studentów</p> <p>Europejska agenda cyfrowa – jej wdrożenia ma przynieść trwałe korzyści gospodarcze i społeczne wynikające z utworzenia jednolitego rynku cyfrowego opartego na bardzo szybkim Internecie. Do 2013 r. wszyscy mieszkańcy Europy powinni mieć dostęp do szybkiego łącza internetowego.</p> <p>Europa efektywnie korzystająca z zasobów – dokonuje się tu wsparcia zmian w kierunku gospodarki niskoemisyjnej i efektywniej korzystającej z zasobów.</p>

Priorytety wynikające z dokumentu rządu RP z 2011	Obszary prezydencji	Priorytety Europa 2020	Programy wynikające ze strategii Europa 2020
			<p>Obniżyłoby to do 2020 roku wartość importu ropy naftowej i gazu o 60 mld euro.</p> <p><u>Polityka przemysłowa na rzecz ekologicznego rozwoju</u> – ma ona zwiększać konkurencyjność unijnego sektora przemysłu w warunkach pokryzysowych, wesprzeć przedsiębiorczość i rozwój nowych umiejętności. W założeniu ma przyczynić się do stworzenia milionów nowych miejsc pracy.</p> <p><u>Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia</u> – ma tworzyć warunki do unowocześnienia rynków pracy, by zwiększyć poziom zatrudnienia oraz zapewnić trwałość modeli społecznych w obliczu odchodzenia na emeryturę pokolenia wyżu demograficznego.</p> <p><u>Europejski program walki z ubóstwem</u> – którego celem jest zapewnienie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej poprzez pomoc osobom biednym i wykluczonym społecznie oraz umożliwienie im aktywnego uczestniczenia w życiu społecznym.</p>

Opracowanie własne na podstawie materiałów rządu RP, 2010 i 2011 oraz Komisja Europejska KOM(2010) 553 wersja ostateczna, 6.03.2010 na podstawie P. Idczak, I. Musiałkowska „Priorytety polskiego przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej”, artykuł zaprezentowany podczas konferencji na Uniwersytecie Ekonomicznym w Poznaniu, 07.04.2011 r.

Uwaga: pogrubiony tekst oznacza kwestie gospodarcze

